
Nakłady niektórych czasopism polskich w latach 1937-1938

Kwartalnik Historii Prasy Polskiej 28/1, 129-130

1989

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

NAKLADY NIEKTÓRYCH CZASOPISM POLSKICH W LATACH 1937—1938

Opracował Jacek Burzyński

W Archiwum Państwowym w Katowicach zachowały się dwie informacje o nakładach czasopism, które w opinii władz sprawujących nadzór nad prasą uchodziły za periodyki: „w których treści ujawniają się tendencje o charakterze mniej lub więcej zbliżonym do komunizmu albo odpowiadającym hasłom jednolito-frontowym Kompartii”¹. Pierwszy z cytowanych dokumentów nie był datowany, lecz można przypuszczać, iż został sporządzony na początku grudnia 1937 r. Drugi zawiera informacje według stanu na dzień 31 grudnia 1938 r. Nie można niestety ustalić bliższych okoliczności, w których oba dokumenty wpłynęły do władz starostwa w Lublińcu. Można jedynie przypuszczać, że zostały przesłane jako poufna informacja na wypadek konieczności podjęcia decyzji o konfiskatach. Obecność w obu wykazach warszawskiego tygodnika „Wiadomości Literackie” można uznać za przejaw dość pochopnej decyzji organów bezpieczeństwa, które fakt poświęcenia jednego z numerów problemom ZSRR uznały za wystarczający, aby ten zasłużony periodyk umieścić w spisie czasopism „wywrotowych”². Badania szczegółowe z pewnością mogłyby ujawnić szereg podobnych „niefrasobliwości” w ocenianiu przez władze oblicza społeczno-politycznego wydawnictw periodycznych w Polsce.

W niniejszej publikacji oba zestawienia zaprezentowano w kolejności chronologicznej, z uwzględnieniem układu przyjętego w oryginale. Dostrzeżone w dokumentach błędy i uzupełnienia umieszczono w przypisach.

*

Archiwum Państwowe w Katowicach

I. Starostwo Lubliniec, sygn. 199, k. 215

„Wiadomości Literackie”	Warszawa	12200 tygodnik 1 I 1924 ³
„Epoka”	Warszawa	2400 dwutygodnik 1934
„Sygnały”	Lwów	3500 miesięcznik 1935

¹ Archiwum Państwowe w Katowicach, Starostwo w Lublińcu; Nadzór nad czasopismami (1937), sygn. 199, k. 215; Nadzór nad czasopismami (1938), sygn. 202, k. 144.

² Na temat zawartości tygodnika zob.: Z. Wójcicka, *Struktura ideowa „Wiadomości Literackich”. Stan badań i postulaty badawcze*, „Zeszyty Naukowe WSN w Szczecinie”, 1971, nr 4. Prace Wydziału Humanistycznego, nr 2, s. 81—107. Zob. też K. Koźniewski, *Zabawa w „Wiadomości Literackie”*, [w:] *Historia co tydzień. Szkice o tygodnikach społeczno-kulturalnych*, t. 1, Warszawa 1976, s. 133—134.

³ Faktycznie pierwszy numer „Wiadomości” ukazał się 6 I 1924 r. Zob. A. Paczkowski, *Prasa polska 1918—1939*, Warszawa 1980, s. 259.

„Głos Demokracji”	Łódź	3000 tygodnik 24 VI 1937 ⁴
„Sumienie Społeczne”	Warszawa	1000 miesięcznik III 1936

II. Starostwo Lubliniec, sygn. 202, k. 144

„Wiomości Literackie”	Warszawa	13000 tygodnik 1 I 1924
„Epoka”	Warszawa	2950 3 razy w miesiącu 1934
„Sygnały”	Lwów	3400 dwutygodnik 1935
„Sumienie Społeczne”	Warszawa	600 miesięcznik III 1936
„Nurty”	Kraków	2000 miesięcznik 1 III 1938
„Żagwie”	Radom	400 miesięcznik X 1938

⁴ W oryginale znajduje się dopisek: „Dawniej »Człowiek Wolny — Zew Sumienia«”.